

Sayı:590/503

26.02.2020

Konu: Fay Yasası

DAĞITIMLI

Son aylarda Denizli, Manisa, Balıkesir, Elazığ, Malatya ve Van'da meydana gelen depremlerde, 50'yi aşkın vatandaşımız yaşamını yitirmiş, 1700'ü aşkın vatandaşımız yaralanmıştır. Mal kayıpları açısından konu değerlendirildiğinde ise ağır hasar gören 20.000 konutun yıkılarak yaptırılması için 4.000.000.000 TL civarında kaynak gerekirken, yaşanan depremler nedeniyle uğranılan zararın ise 6.000.000.000 TL'yi geçeceği anlaşılmaktadır.

Depremlerde, can ve mal kayıplarının çoğunun "**Aktif Fay Zonları veya Hatları**" üzerine doğrudan oturan yerleşim birimlerinde daha ağır bir şekilde yaşandığı, Odamızın tarafından yerinde yapılan incelemelerde görülmüştür.

2012 yılında MTA Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanan "Türkiye Diri fay Haritası" baz alındığında, ülkemizde Bolu, Sakarya, Yalova, Bursa, Balıkesir, Manisa, İzmir, Aydın, Denizli, Muğla, Eskişehir, Kahramanmaraş, Erzurum, Hakkari, Bingöl gibi 18 kent merkezi, 80'ni aşkın ilçe ve 502'yi aşkın köyümüz doğrudan "**Aktif fay zonları**" üzerine oturmaktadır. Söz konusu yerleşim birimlerinde 100.000'ni aşkın binanın "**Aktif Fay Zonları veya Hatlarının Tehlike Kuşağı Bandı**" sınırları içinde kaldığı da yapılan incelemelerden anlaşılmaktadır.

Ülkemizde deprem zararların azaltılması ve binaların oturduğu zeminlerden kaynaklanan sorunların çözümü için bazı yasal düzenlemelere acilen ihtiyacı olduğu düşünülmektedir. Bu kapsamda odamız tarafından 7269 sayılı kanunda acilen değişiklik yapılarak "**Aktif Fay Zonları veya Hatlarının Tehlike Kuşağı Bandı**" içinde yapı yapılması gelişmiş ülkelerde olduğu gibi yasaklanmalı, mevcut yapılar ise kentsel dönüşüme tabi tutularak yıkılması ve başka alanlara taşınarak vatandaşımızın can güvenliği sağlanmalıdır. Yine 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanunda düzenleme yapılarak zemin araştırmalarının fenni mesul yapı denetim kuruluşları tarafından ciddiye alınarak yerinde denetimi esas alacak şekilde kontrol ve denetimin gerçekleştirilmesi ile 3194 sayılı İmar Kanununda düzenleme yapılarak, kamu tüzel kişiliğine haiz meslek örgütlerinin, kamusal yarar çerçevesinde yapı üretim ve denetim süreçlerine entegre edilmesi, ilgili meslek disiplinleri tarafından üretilen "etüt ve projelerin" mesleki denetimini sağlayarak, ülkemiz mühendislik hizmetlerinin geliştirilmesine katkı vermesi çerçevesinde yeniden düzenlenmesi gerektiği düşünülmektedir.

Bugün Sabiha Gökçen Havalimanına iniş yaparken yaşanan kaza sonucunda yapılan soruşturmada uçağın kaptan pilotu tutuklanırken veya Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından yanlış gıda üretimi yapan firmalar bakanlığın web sayfasında topluma bildirilerek toplumsal denetim sağlanırken, 50'yi aşkın vatandaşımızın yaşamını yitirdiği, 1700'ü aşkın vatandaşımızın yaralandığı ve sırf Elazığ'da 12.000'e yakın binanın ağır hasar gördüğü veya

yıkıldığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından açıklanmış olmasına rağmen bu binaları yapanlar veya satanlar hakkında bugüne kadar herhangi bir inceleme ve soruşturma başlatılmamıştır. Bu durum, “yapanın yanı kar kaldığı” anlayışını beslemekte ve kentlerimizi risk havuzu haline getirilmesine sebep olmaktadır.

Gerek Avrupa Birliği Yapı Standartları (Eurocode 1998-5), gerekse ABD’de fay hatları ve zonları üzerine yapı yapılması yasaklanmış olup, bu konuda ülkemizle benzer depremler yaşayan Kaliforniya’da ise 1970 yılların başından çıkarılan “**fay yasası**” ile toplum güvence altına alınmış bulunmaktadır. Ancak ülkemizde, deprem yönetmeliklerimiz ne yazık ki, “beton lobisinin etkisiyle” bugüne kadar bu tür düzenlemelerin yapılmasına engel olmuş, bunun yerine “**sorun fayda değil, sorun beton kalitesinde**” denilerek, her yönetmelikte buna ilişkin düzenlemelerin yapılması ve gerekli tedbirlerin zamanında alınması engellenmiştir. Günümüzde 2019 yılı başında yenilenerek yürürlüğe giren “Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği” de fay zonları veya hatları üzerine yapı yapılmasına olanak sağlayacak şekilde düzenlenmiştir.

Başta içinde aktif fay hattı veya zonu geçen kentlerimiz olmak üzere, ülke insanımızın can ve mal güvenliğinin sağlanması için aciliyetinde zaruret gördüğümüz, gerek Avrupa Birliği Yapı Standartları, gerekse ABD Kaliforniya da olduğu gibi 7269 sayılı Kanunda gerekli değişiklikler yapılarak fay hatları ve zonları üzerine yapı yapılmasına yasaklama getirilerek (fay yasasının çıkarılarak) ülkemiz insanının can ve mal güvenliğinin sağlanması ve kentlerimizin risk havuzu olmaktan çıkarılması gerektiği düşünülmektedir.

Bu kapsamda, Odamız tarafından hazırlanan yasa tasarısı teklifi yazımız ekinde gönderilmekte olup, ülkemiz insanının can ve mal güvenliğinin sağlanması ve deprem zararlarının azaltılması amacıyla gerekli duyarlılığı göstereceğiniz inancıyla arz ederim.

Hüseyin ALAN
Yönetim Kurulu Başkanı

EK

7296 Sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı Teklifi

DAĞITIM

- 1- Recep Tayyip ERDOĞAN
(T.C. Cumhurbaşkanı)
- 2- Mustafa ŞENTOP
(TBMM Başkanı)
- 3- Kemal KILIÇDAROĞLU
(CHP Genel Başkanı)